

VÆKST

2023 – uge 21

Den afgørende svampebekæmpelse i vinterhvede er på fanebladet

I de fleste hvedemarker landet over er fanebladet på vej frem (st. 37) i alle hovedskud, og på lune lokaliteter/tidligt såede marker er det ved at være helt fremme (st. 39). Især i kolde egne af landet, efter angreb af byg-/græsfluer og/eller hvor det ikke var muligt at tilføre tilstrækkeligt kvælstof tidligt nok, er der en vis variation i hvedens udvikling, og flere marker har uensartede planter i pt. forskellige vækststadier. Der har været et højt smittetryk af septoria på nedre blade i alle sorter og sortsblandinger tidligt i sæsonen, og mange har på den baggrund udført en T1-behandling i st. 32-33. Generelt er der ikke faldet regn landet over i de sidste par uger, hvilket har holdt smittetrykket lidt tilbage, men nu skal man igen være på vagt.

Anbefalinger til svampebekæmpelse i marker i st. 37 (fanebladet på vej frem) og i uensartede marker

Hvis markerne kommer i st. 39 (alle hovedskud får udviklet et fuldt faneblad) indenfor en lille uges tid og hvis samtidig lavt smittetryk/der er foretaget en svampebehandling i st. 32-33 eller senere, trækkes svampebekæmpelsen til fanebladet er fuldt udviklet på hovedskuddene/de fleste hovedskud. Det er bedst at svampebekæmpe i st. 39 for at sikre en så god og lang effekt af Balaya som muligt, så den afsluttende svampebehandling på akset kan trækkes hen imod blomstringsperioden, hvor man samtidig vil få sideeffekt mod fusarium. Hvis høj risiko for smitte (fugt/regn/meget modtagelige sorter/septoria-lokaliteter) og/eller er der ikke svampebehandlet i strækingsfasen, kan der dog behandles 5-6 dage før (dog tidligst i st. 37-38) med ofte samme merudbytte, hvilket er bekræftet i landsforsøg i perioden 2020-2022.

Anbefaling til fanebladsbeskyttelsen

Vi anbefaler Balaya til fanebladsbeskyttelsen, som indeholder aktivstoffet Revisol og desuden aktivstoffet Pyraclostrobin, kendt fra Comet Pro. Revisol giver over 90% bekæmpelse af alle septoria-linjer, herunder også ellers resistente linjer, og har en lidt mere helbredende og længerevarende virkning end hidtil kendte midler. Dette sammenholdt med midlets fysiologiske effekt gennem pyraclostrobin betyder, at Balaya er det stærkeste valg til den afgørende fanebladssprøjtning i vinterhvede. Balaya må kun anvendes én gang pr. sæson og senest i vækststadium 40 (lige inden begyndende skridning).

I tabel 1 ses vores anbefaling til den afgørende svampebekæmpelse på gerne fuldt udviklede faneblade.

Tabel 1. Anbefaling til fanebladsbeskyttelse i hvede.

Tidspunkt/stadie	Middel*	Dosering pr. ha	Bemærkning
Fanebladet fuldt udviklet på hovedskuddene, st. 39	Balaya	0,5-0,75 ltr.	Laveste dosis i Pondus og i sortsblandinger hvis lavt smittetryk. Vær meget opmærksom på smittetrykket af septoria i de enkelte marker/lokaliteter. I nogle sorter, bl.a. Champion, på nogle lokaliteter er der fundet en del meldug. Hvis meldug findes op i planterne tilsættes 0,2 l/ha Talius.

*Kun helt undtagelsesvis hvis hvedebladplet (DTR) er mere dominerende end septoria (risiko højest ved forfrugt hvede og samtidig pløjefri dyrkning), bør der i stedet anvendes 0,5-0,6 ltr./ha Propulse + 0,2 ltr./ha Orius Gold på fanebladet. Indtil videre i denne sæson er der kun fundet ganske få tilfælde af hvedebladplet.

Anbefaling til aksbeskyttelsen

I den afsluttende svampebekæmpelse i vækststadiet 55-61 (akset halvt gennemskredet – begyndende blomstring) bør der foruden septoria rettes fuld opmærksomhed på forebyggelse af rust og i flere tilfælde også aksfusarium.

Brunrust og gulrust. Stort set alle hvedesorter har en høj modtagelighed for brunrust, hvorfor man – især i de sydlige og kystnære områder – bør anvende Orius Gold som blandingspartner til Propulse for at sikre tilstrækkelig effekt mod brunrust. I sorter, som kan få gulrust (RGT Stokes, Heerup og KWS Extase), anbefales også Orius Gold som blandingspartner til Propulse.

Forebyggelse af aksfusarium. En målrettet forebyggelse af aksfusarium skal i givet fald foretages i den uges tid, som hveden blomstrer. Ved at anvende Balaya på fuldt udviklede faneblade (st. 39) og med midlets langtidsvirkning, vil aksbeskyttelsen mod septoria og rust ofte kunne foretages på fuldt gennemskredne aks/ved begyndende blomstring. En målrettet behandling mod aksfusarium kan reducere mængden af toksiner og er især aktuell i hvede efter hvede/triticale/majs, under fugtige forhold ved blomstring, ved pløjefri dyrkning, samt hvis kornet skal anvendes til egen opfodring eller afregnes som brødhvede. Når støvknaverne hænger ud fra akset, vil en forebyggende behandling være for sen. Propulse + Orius Gold er også stærkeste valg forebyggende mod fusarium i blomstringsperioden. Det skal dog bemærkes, at der i landsforsøg med naturlig smitte af fusarium "kun" er opnået 35-50% reduktion af toksinindholdet, selvom der blev anvendt 50-75% dosering under blomstringen. Det er således primært gennem sortsvalget, at man kan forebygge risikoen for angreb af aksfusarium og dermed toksiner i kornet. **Pondus** har i gennemsnit af to års kunstige smitteforsøg på AU Flakkebjerg vist den laveste modtagelighed for fusarium efterfulgt af Informer. Champion, RGT Stokes og Rembrandt var i samme forsøg mest modtagelige for fusarium, mens øvrige markedsførte sorter viste middel modtagelighed.

I tabel 2 ses vores anbefaling til aksbeskyttelse i vinterhvede. Greteg Star kan alternativt anvendes som blandingspartner til Propulse i stedet for Orius Gold, hvis der ikke er risiko for brun-og gulrust og/eller ønske om forebyggelse af aksfusarium.

Tabel 2. Anbefalinger til aksbeskyttelse i vinterhvede.

Tidspunkt/stadie	Middel*	Dosering pr. ha	Bemærkninger
Aksbeskyttelsen, st. 55-61 <i>Se nedenstående om forebyggelse mod aksfusarium*</i>	Propulse + Orius Gold	0,3-0,4 ltr. + 0,2-0,25 ltr.	Nødvendig dosis afgøres af smittetryk og anvendt dosis af Balaya på fanebladet. Dosis skal være høj hvis samtidig ønske om forebyggende effekt mod fusarium. <i>0,2-0,25 ltr./ha Greteg Star kan anvendes i stedet for Orius Gold, hvis der ikke er risiko for rust og aksfusarium.</i>
*Hvis ønske om samtidig sideeffekt mod aksfusarium skal der anvendes mindst 50% normaldosering af midler med effekt i blomstringsfasen; herunder Propulse + Orius Gold samt Prosaro. Sprøjtefristen for Propulse er st. 61, mens andre midler kan anvendes i hele blomstringsperioden. Maks. to gange pr. sæson for hhv. Propulse, Orius Gold og Prosaro. Obs. på triazolregnskabet, da både Prosaro, Orius Gold og Balaya skal indregnes. Er der anvendt Proline og/eller Pictor Active i en evt. T1-sprøjtning eller maks. 0,25 l/ha Prosaro i st. 33, vil der være plads i triazolregnskabet til de højst angivne doseringer i ovenstående tabel 1 og 2. Ved højere doseringer og/eller andre middelvalg skal der regnes på triazolregnskabet.			